

Наукові перспективи
Видавнича група

№ 5 (5)

2022

ІТ НАУКА ТЕХНІКА

серії: право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

Все буде Україна!

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»)*

Випуск № 5(5) 2022

Київ – 2022

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"

*("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series, "Technology" series,
"Physical and mathematical sciences" series)*

Issue № 5(5) 2022

Kiev – 2022

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»): журнал. 2022.
№ 5(5) 2022. С. 496.**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу
присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки**

*Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії наук
Азербайджану, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації
«Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»*

*Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук
з державного управління» (Рішення від 25.05.2022, № 6/5-22)*

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Якимчук Аліна Юріївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.С. Пухова НАН України (Київ, Україна);
2. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);
3. Бірюкова Тетяна Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна);
4. Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна);
5. Волк Павло Павлович — доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
6. Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
7. Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);
8. Дівізніюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна);
9. Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна);
10. Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна);
11. Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна);
12. Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна);
13. Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна);
14. Квасніков Володимир Павлович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
15. Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна);
16. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна);
17. Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна);
18. Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна);

19. Кузьмич Людмила Володимирівна - доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна);
20. Куницький Сергій Олегович - кандидат технічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник науково-дослідної частини Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
21. Лук'ячук Олександр Петрович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри будівельних, дорожніх, меліоративних, сільськогосподарських машин та обладнання Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
22. Маджд Світлана Михайлівна - доктор технічних наук, професор, професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна);
23. Микитин Тарас Миронович - кандидат технічних наук, завідувач кафедри економіки та менеджменту Рівненського державного інституту культури (Рівне, Україна);
24. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна);
25. Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна);
26. Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завдувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна);
27. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща) ;
28. Огієнко Микола Миколайович - кандидат технічних наук, професор кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
29. Одарченко Роман Сергійович - завідувач кафедри телекомунікаційних та радіоелектронних систем Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
30. Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна);
31. Опанасенко Володимир Миколайович — доцент кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
32. Охріменко (Жмурко) Тетяна Олександрівна - старший науковий співробітник кафедри комп'ютеризованих систем управління Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
33. Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна);
34. Поліщук Віталій Васильович — кандидат сільськогосподарських наук, завідувач відділу зрошення, відділення меліорації Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна);
35. Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);
36. Сапожников Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна);
37. Синиціна Юлія Петрівна - кандидат технічних наук, PhD, доцент кафедри економічної та інформаційної безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (Дніпро, Україна);
38. Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна) ;
39. Стахова Анжеліка Петрівна — старший викладач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
40. Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна) ;
41. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна);
42. Федоренко Владислав Леонідович — доктор юридичних наук, професор, DrHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України ((Київ, Україна);
43. Фесенко Андрій Олексійович - кандидат технічних наук, асистент кафедри кібербезпеки та захисту інформації Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (Київ, Україна);
44. Черненко Варвара Петрівна - кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики і вищої математики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (Кременчук, Україна);
45. Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна);
46. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна);
47. Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна);
48. Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна);
49. Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна);
50. Яцишин Андрій Васильович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Баландіна І.С. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	11
Вороніна В.Л. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕРІВНОМІРНОСТІ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	20
Денисенко В.О., Денисенко В.С. ОЦІНКА РЕГІОНАЛЬНИХ ВІДМІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ В УКРАЇНІ	34
Карпенко Ю.В., Карпенко Н.М., Степанова Л.В., Тужилкіна О.В. ПРОФОРІЄНТАЦІЙНІ ЗАХОДИ ДЛЯ МОЛОДІ З СОЦІАЛЬНО ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	47
Керимов К.К. УПРАВЛЕНИЕ ТРАНСПОРТНЫМИ ПРОЦЕССАМИ	58
Кобець Д.Л. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ – ДИНАМІКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	70
Компанець К.А., Антонюк І.Ю., Медведєва А.О. ПРИЙОМИ МАРКЕТИНГУ В ОРГАНІЗАЦІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	78
Кондрат І.Ю., Антощук І.А. ВПЛИВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНФЛЯЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ	87
Кондрат І.Ю., Ососкало С.Л. ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ	98
Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Шишкіна Т.М. ТРАНСФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ І ЦИФРОРІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	110

Літвак О.А., Літвак С.М. <i>ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ</i>	122
Матійчук Л.П., Новосад О.В., Павлова О.М. <i>ДЕРЖАВНІ ТА РИНКОВІ ШЛЯХИ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	139
Мушеник І.М., Прокопова О.П. <i>АНАЛІЗ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ : ДОСВІД КРАЇН ЄС</i>	153
Плющ В.М., Терещенко О.В. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	163
Самойловський А.Л. <i>УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ</i>	175
Сенченко В.В., Лі А.К. <i>КАПІТАЛІЗАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНИХ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР</i>	189
Чернишова Л.І., Дулгеру А.І. <i>УПРАВЛІННЯ ІНФОКОМУНІКАЦІЯМИ ЯК ПЕРЕДУМОВА АКТИВІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА</i>	202
Шалімова Н.С., Смірнова І.В., Смірнова Н.В. <i>ВПЛИВ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ</i>	213
Яцишина І.В. <i>СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС</i>	223

СЕРІЯ «Педагогіка»

Авраменко О.О. <i>ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	236
---	-----

- Бурдонос Л.І., Виноградня В.М.** 248
*НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ*
- Бурмістров О.М., Гуца Т.О., Лунгол О.М., Габорець О.А.** 260
*ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО
ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ВЗАЄМОДІЇ БІЛКІВ ОРГАНІЗМУ З
ЛІГАНДАМИ ПРИ СТРЕСОВИХ НАВАНТАЖЕННЯХ В РАМКАХ
СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВГО ГУРТКА «MEDICAL SCIENCE»*
- Вдович С.М.** 270
*МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ
ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ*
- Єнгалічева І.В.** 284
*ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПРОЦЕСІ
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ*
- Кірдан О.Л., Кудла М.В., Прищеп С.М.** 293
*МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ*
- Кравець Л.М., Галан О.М.** 306
*СТРУКТУРНО-КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД ТА РІВНЕВА
ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ
ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО
ПІКЛУВАННЯ*
- Лазоренко С.А., Балашов Д.І., Чхайло М.Б., Бугаєнко Т.В.** 314
*ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДІТЕЙ-
ВЕСЛЯРІВ НА БАЙДАРКАХ ТА КАНОЕ СЕРЕДНЬОГО ТА
СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ*
- Логвиненко Т.О.** 327
*ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ АРТ-ПЕДАГОГІКИ ТА АРТ-ТЕРАПІЇ У
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ*
- Малишевський О.В.** 336
*ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ВЧИТЕЛІВ: ДОСВІД ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ*

Мешко Г.М., Габрусєва Н.В. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	353
Ордіна Л.Л. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	366
Пічкур М.О. СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	377
Проконова О.П., Павельчук Ю.Ф. РОЛЬ КУРАТОРА ТА ІНСТИТУТУ КУРАТОРСТВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	391
Рижиков В.С., Прохоров О.А., Колісник О.Л. ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ФОРМУВАННІ ПАТРІОТИЗМУ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	403
Сілкова О.В., Макаренко О.В., Макаренко В.І., Хміль О.В. АДАПТАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	411
Сінь Лу МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	420
Тарасенко О.О., Івахненко І.О. СПОГАДИ ВАСИЛЯ АВСЄЄНКА ПРО КИЇВ	431
Фуркало В.С., Фуркало В.І. ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ У ЗВО УКРАЇНИ	442
Швидун В.М. ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАДАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	451

СЕРІЯ «Право»

- Телійчук В.Г., Антіпов А.Д.** 460
*ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЮ
НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ: ДЕЯКІ
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ*

СЕРІЯ «Техніка»

- Danylyan A.G., Maslov I.Z.** 476
BLACK SEA ENERGY DEPOSITS
- Ружинська Л.І., Мельник В.М.** 484
*МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ СУШІННЯ ПРИ
ВИГОТОВЛЕННІ ТВЕРДОГО БІОПАЛИВА З НАДЛИШКОВОГО МУЛУ*

УДК 33:004

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-5\(5\)-110-121](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-5(5)-110-121)

Кононенко Леся Віталіївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Аудит, облік та оподаткування», Центральноукраїнський національний технічний університет, просп. Університетський, 8, м. Кропивницький, 25006, тел.: (050) 282-82-88, <https://orcid.org/0000-0001-5698-5003>

Назарова Галина Борисівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Аудит, облік та оподаткування», Центральноукраїнський національний технічний університет, просп. Університетський, 8, м. Кропивницький, 25006, тел.: (050) 564-73-08, <https://orcid.org/0000-0001-7401-0402>

Шишкіна Тетяна Миколаївна кандидат педагогічних наук, директор Кропивницького фахового коледжу, Приватного вищого навчального закладу «Університет сучасних знань», вул. Полтавська, 40, м. Кропивницький, 25015, тел.: (099) 624-72-42, <https://orcid.org/0000-0003-4961-8293>

ТРАНСФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ І ЦИФРОРІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Сучасне світове господарство характеризується процесами глобалізації та цифровізації, які призводять до трансформування всієї системи міжнародної торгівлі. З'ясовано, що основна товарна структура зовнішньої торгівлі України за останні роки є достатньо стабільною. Суттєвих змін зазнала зовнішня торгівля продукцією інтелектуальної власності та послугами у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг. Застосування цифрових інновацій призвело до появи нових технологій, науково-дослідних розробок, інформатизації, широкого розповсюдження мережі Інтернет.

Інтернет став найбільш поширеною і доступною формою цифрових технологій. Зазначено, що його використання дозволило «віртуалізувати ринок», що дало можливість підприємствам малого та середнього бізнесу стати активними суб'єктами міжнародної підприємницької діяльності.

Процеси глобалізації і цифровізації призводять до трансформації форм міжнародного бізнесу, до змін у споживанні у різних країнах та впливають на соціокультурні параметри. Глобалізація призводить до універсалізації та становлення єдиних світових структур, зв'язків і відносин між соціально-економічними системами, інтенсифікації процесів інтернаціоналізації.

Застосування цифрових інновацій обумовлює появу нових технологій, науково-дослідних розробок, інформатизації, широкого розповсюдження мережі Інтернет.

У статті зазначено, що глобалізація та цифровізація економіки обумовлюють виникнення різноманітних контрактних форм бізнесу міжнародних компаній, які передбачають субпідрядні угоди щодо постачання продукції і послуг, угоди про спільне виробництво, маркетингову, рекламну або науково-дослідницьку діяльність, управлінські, лізингові, консультаційні.

Глобалізаційні процеси обумовлюють орієнтацію міжнародного бізнесу на соціальну відповідальність. Зазначено, що ефективне функціонування соціально відповідального бізнесу можливо лише за умови тісної і продуктивної підтримки держави та суспільства.

Ключові слова: міжнародні відносини, інтелектуальна власність, інтернаціоналізація бізнесу, глобалізація, сталий розвиток, інновації, digital-технологій, соціальна відповідальність бізнесу

Kononenko Lesya Vitaliivna Ph. D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of audit, account and taxation, Central Ukrainian National Technical University, University Ave., 8, Kropyvnytskyi, 25006, tel.: (050) 282-82-88, <https://orcid.org/0000-0001-5698-5003>

Nazarova Halyna Borisivna Ph. D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of audit, account and taxation, Central Ukrainian National Technical University, University Ave., 8, Kropyvnytskyi, 25006, tel.: (050) 564-73-08, <https://orcid.org/0000-0001-7401-0402>

Shishkina Tetyana Mykolayivna Ph. D. in Sciences, director of Kropyvnytskyi vocational college, Private Higher Education Institution «University of Modern Knowledge», Poltava St., 40, Kropyvnytskyi, 25015, tel.: (099) 624-72-42, <https://orcid.org/0000-0001-7401-0402>

TRANSFORMATION OF INTERNATIONAL TRADE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION AND DIGITALIZATION OF THE ECONOMY

Abstract. The author characterizes modern world economy by processes of globalization and digitalization, which cause the transformation of the entire system of international trade. The main commodity structure of Ukraine's foreign trade in recent years is quite stable. Foreign trade in intellectual property and telecommunications, computer and information services has changed significantly. The use of digital innovations has led to the emergence of new technologies, research and development, informatization, widespread use of the Internet.

The Internet has become the most widespread and accessible form of digital technology. It is noted that its use has allowed to «virtualize the market» that gave an

opportunity for small and medium-sized business to become active actors in international business.

The processes of globalization and digitalization are leading to the transformation of forms of international business, to changes in consumption in different countries and affect sociocultural parameters. Globalization leads to the universalization and formation of unified world structures, connections and relations between socioeconomic systems, intensification of internationalization processes.

The use of digital innovations leads to the emergence of new technologies, research and development, informatization, widespread use of the Internet.

The article specifies that globalization and digitalization of the economy lead to the emergence of various contractual forms of business of international companies, which provide subcontracts of the supply of products and services, joint production agreements, marketing, advertising or scientific research, management, leasing, consulting.

Globalization processes determine the orientation of international business to social responsibility. It is noted that the effective functioning of socially responsible business is possible only with the close and productive support of the government and society.

Keywords: international affairs, intellectual property, internationalization of business, globalization, sustainable development, innovations, digital technologies, corporate social responsibility

Постановка проблеми. Найважливішою ознакою розвитку сучасного світового господарства є розгортання процесів глобалізації та цифровізації. Глобалізаційні процеси формуються у контексті розроблення «нової моделі світового порядку, сформованої під впливом цивілізаційного розвитку продуктивних сил у результаті домінування інформації та технологій в економічній системі» [1]. Людство знаходиться біля витоків Четвертої промислової революції, основою якої є цифрова (digital) економіка. Ця революція за масштабом, обсягом та складністю є безпрецедентною. Четверта промислова революція призводить до трансформації світової економіки, відбувається свого роду її сепарація [2]. При цьому інновації у одній сфері обумовлюють виникнення інновацій у інших, тобто виникає цифровий вихор, який затягує у воронку галузь за галуззю (спостерігається синергетичний ефект). В цих умовах відбуваються розвиток сучасних світових глобальних процесів, які набувають все більших масштабів та торкаються практично усіх сфер суспільного життя. Спостерігається перетворення світового господарства у цілісну глобальну систему, відбуваються суттєві зміни всієї системи міжнародних відносин, посилюється їх взаємовплив та взаємозалежність. Глобалізаційні процеси обумовлюють ускладнення характеру міжнародних економічних відносин між економічними суб'єктами різних країн і здебільшого

глобалізація міжнародного бізнесу проявляється у активізації діяльності транснаціональних корпорацій. Транснаціональні корпорації глобально організують виробництво і розподіляють ресурси відповідно до принципу максимізації прибутку [1].

Процеси глобалізації і цифровізації визначають тенденції переформатування міжнародних економічних відносин, що обумовлює актуальність дослідження трансформування міжнародної торгівлі в цих умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародний бізнес становить значний інтерес як для наукової спільноти так і для практиків, тому йому присвячено безліч праць як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Зокрема у праці Разінькової М.Ю. досліджуються проблеми міжнародного розвитку бізнесу та шляхи їх вирішення [3]. Дослідження Давидюк Л.П. і Кліщук Ю.О. присвячені тенденціям розвитку міжнародного бізнесу в Україні [4]. Напрацювання Полуяктової О. В. та Матюк Т. В. зосереджені на дослідженні міжнародного економічного співробітництва України в умовах глобалізації [5]. Нікітіна А. В. та Шершенюк О. М. зосередили свої дослідження на вивченні впливу глобалізаційних процесів на розвиток корпоративного середовища міжнародних ІТ-компаній [1]. Праці Томащук І. В., Томчук О. Ф. та Гиренко Ю. В. спрямовані на дослідженні розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації [6]. Ярмач О. В. та Черняєва А. О. вивчали сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі та глобалізації [7]. Литвин О. досліджувала місце і роль України в системі міжнародних економічних відносин в умовах інституціоналізації та глобальної конвергенції [8]. Проте, віддаючи належне науковій та практичній значущості праць згаданих вчених, необхідно зазначити, що питання трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки потребують подальших досліджень.

Мета статті – встановлення основних напрямів трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах глобалізації міжнародна торгівля дедалі набуває більш складного характеру, що обумовлює певні труднощі та суперечності у відносинах. Сьогодні міжнародна торгівля є невід'ємною частиною глобалізації. Ведення «міжнародної торгівлі це постійне акумулювання знань, культури регіонів з подальшим виробленням і пошуком найбільш адаптованої моделі поведінки, визначення проблем і шляхів їх розв'язання» [9].

Товарна структура зовнішньої торгівлі України за останні три роки є відносно стабільною: найбільша питома вага експорту припадає на продукти рослинного походження і недорогочінні метали та вироби з них, а експорту – на мінеральні продукти і машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання. Проте, структура зовнішньої торгівлі послугами за видами з 2000 року зазнала суттєвих змін [10]. Процеси глобалізації і цифровізації суспільства

приводять до зростання таких сегментів міжнародної торгівлі як торгівля продукцією інтелектуальної власності та послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних (рис.1, 2).

У 2020 році по відношенню до 2000 р. міжнародна торгівля роялті та іншими послугами, які пов'язані з використанням інтелектуальної власності зросла більш ніж у 70 разів (експорт) та більш ніж у 31 раз (імпорт) [10].

Процеси глобалізації і цифровізації суспільства призводять до зростання такого сегменту міжнародної торгівлі як торгівля продукцією інтелектуальної власності, тобто продукцією яка є результатом розумової діяльності.

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі основними послугами за видами з 2000 року – експорт, тис. дол. США (згруповано авторами на підставі [10])

* Інформація за 2015, 2020 рр. наведена без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

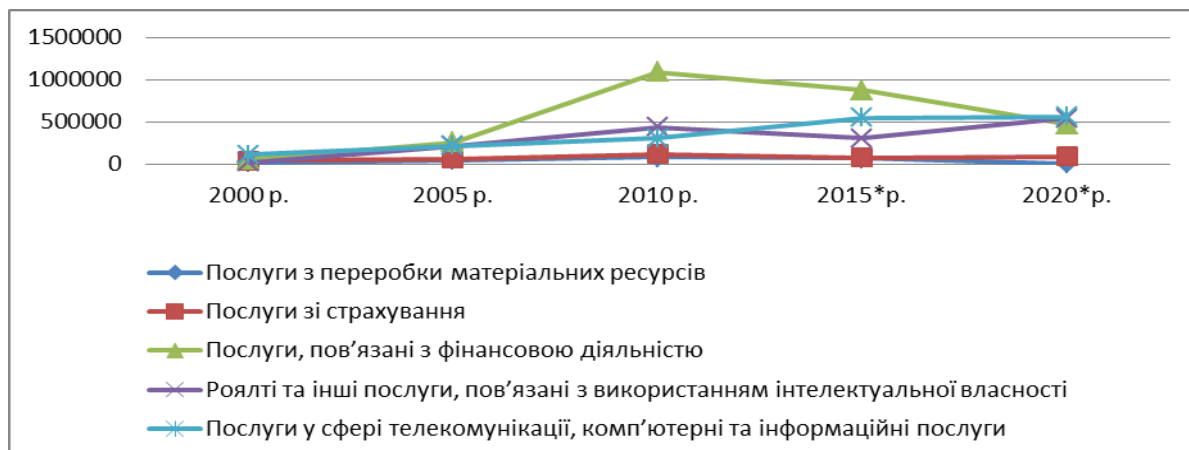

Рис. 2. Динаміка зовнішньої торгівлі основними послугами за видами з 2000 року – імпорт, тис. дол. США (згруповано авторами на підставі [10])

* Інформація за 2015, 2020 рр. наведена без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Ринок продукції інтелектуальної власності є специфічним сегментом світового ринку. Класифікація прав інтелектуальної власності здійснюється на підставі Угоди про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), яка є результатом переговорів на Уругвайському раунді 1986-1994 рр. і набула чинності 1 січня 1995 року [11].

Ця Угода складається із 7 частин та містить 73 статті. Частина II містить стандарти щодо наявності, сфери дії та використання прав інтелектуальної власності. Вимоги Угоди про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності базуються на дотриманні країнами національного режиму та режиму найбільшого сприяння в торгівлі продукцією інтелектуальної власності.

У відповідності з Угодою про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності права інтелектуальної власності представлені:

- авторськими правами та суміжними правами;
- товарними знаками;
- географічними зазначеннями;
- промисловими зразками;
- патентами;
- компонуванням (топографії) інтегральних мікросхем;
- захистом конфіденційної інформації;
- контролем за практикою антиконкурентних дій у договірних ліцензіях [11].

Торгівля продукцією інтелектуальної власності складається з торгівлі патентами і ліцензіями та науково-технічними (інжиніринговими) послугами. Механізм передачі продуктів реалізується або через купівлю-продаж, або через підписання угод про тимчасове використання продукції інтелектуальної власності.

Міжнародна торгівля послугами у сфері телекомунікації, комп'ютерними та інформаційними послугами у 2020 році по відношенню до 2000 р. зроста більш ніж у 33 рази (експорт) та більш ніж у 5 разів (імпорт) [10].

У сучасних умовах найбільш поширенішою і доступнішою формою цифрових технологій є Інтернет. Його використання дозволило «віртуалізувати ринок» (перенести економічні процеси у віртуальне середовище). Найпоширенішим проявом віртуалізації ринку є «Інтернет-комерція» – торгівля між різними суб'єктами економіки, за якої зв'язок здійснюється за допомогою Інтернету. Окрім відомих лідерів – Google, Yahoo, Ebay і Amazon, є величезна кількість компаній, що торгують різноманітними товарами та послугами. Сама ж сфера Інтернет-комерції стрімко зростає [12].

Процеси глобалізації і цифровізації обумовлюють трансформацію форм міжнародного бізнесу. Насамперед це пов'язано з тим, що глобалізація призводить до універсалізації та становлення єдиних світових структур, зв'язків і відносин між соціально-економічними системами. Крім того, спостерігається

інтенсифікація процесів інтернаціоналізації, тобто відбувається процес розвитку стійких економічних взаємозв'язків між країнами, відбувається підвищення їх взаємозалежності шляхом збільшення руху капіталів, товарів, робочої сили. Застосування цифрових інновацій призводить до появи нових технологій, науково-дослідних розробок, інформатизації, широкого розповсюдження мережі Інтернет. Процеси глобалізації і цифровізації обумовлюють зміни у споживанні у різних країнах та впливають на соціокультурні параметри [4].

У цілому на сьогодні діяльність міжнародних компаній характеризується такими тенденціями:

- зберігається висока концентрація (понад 50% торгівлі та 80% інвестицій припадає на 500 найбільших компаній);
- стрімко зростає технологічний бізнес, Інтернет-компанії (Apple Inc., Alphabet Inc., Microsoft Corp) та компанії, що діють у межах моделі «на вимогу» за рахунок ІКТ (наприклад, Uber, DidiChuxing);
- збільшується кількість компаній із країн, що розвиваються, зокрема у технологічному секторі (наприклад, DidiChuxing, Xiaomi);
- зростає кількість малих та середніх компаній, які діють на міжнародному рівні;
- збільшується частка нематеріальних активів [13].

Четверта промислова революція дає можливість підприємствам малому та середньому бізнесу стати активними суб'єктами міжнародної підприємницької діяльності, не вкладаючи прямі іноземні інвестиції чи займаючись транскордонною спільною діяльністю. «Нові форми інвестицій» – це різноманітні контрактні форми бізнесу міжнародних компаній, які передбачають субпідрядні угоди щодо постачання продукції і послуг, угоди про спільне виробництво, маркетингову, рекламну або науково-дослідницьку діяльність, управлінські, лізингові, консультаційні.

З'являються нові інноваційні форми міжнародного бізнесу, саме: міжнародне ліцензування, франчайзинг, інжиніринг, аутсорсинг, субконтрактинг та офшоринг. Ці форми міжнародного бізнесу орієнтовані на інтернаціоналізацію бізнесу в межах науково-технічної, виробничої та маркетингової діяльності [14].

Процеси глобалізації призводять до зростання транснаціональних корпорацій (ТНК), що сприяє розширенню міжнародної інвестиційної діяльності і руху капіталу у міжнародному просторі. На сьогодні найбільші сто транснаціональних корпорацій мають у своєму розпорядженні світові активи на загальну суму понад 3,1 трильйона доларів, контролюють близько 90% прямих капіталовкладень за кордоном [4]. Транснаціональні корпорації з метою підвищення інноваційної активності здійснюють нарощування інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Рейтинг

світових компаній за витратами на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи свідчать про те, що лідерами є транснаціональних корпорацій, які працюють у галузях автомобілебудування, програмного забезпечення та комп'ютерних послуг, електроніки та електротехнічного обладнання, технологій, апаратури, фармацевтики та біотехнологій. Географічна структура компаній представлена такими країнами, як Німеччина, США, Південна Корея, Китай, Швейцарія, Японія [15].

Глобалізаційні процеси обумовлюють створення та функціонування міжнародних спільних підприємств, які є найбільш ефективним видом міжнародного підприємництва. Міжнародне спільне підприємство являє собою форму співробітництва партнерів різних країн стосовно інвестування, управління, виробництва продукції, реалізації товарів та послуг, розподілу прибутків та ризиків. На сучасному етапі міжнародні спільні підприємства здебільшого займаються внутрішньою торгівлею, харчовою промисловістю та машинобудуванням і металообробкою (рис.3).

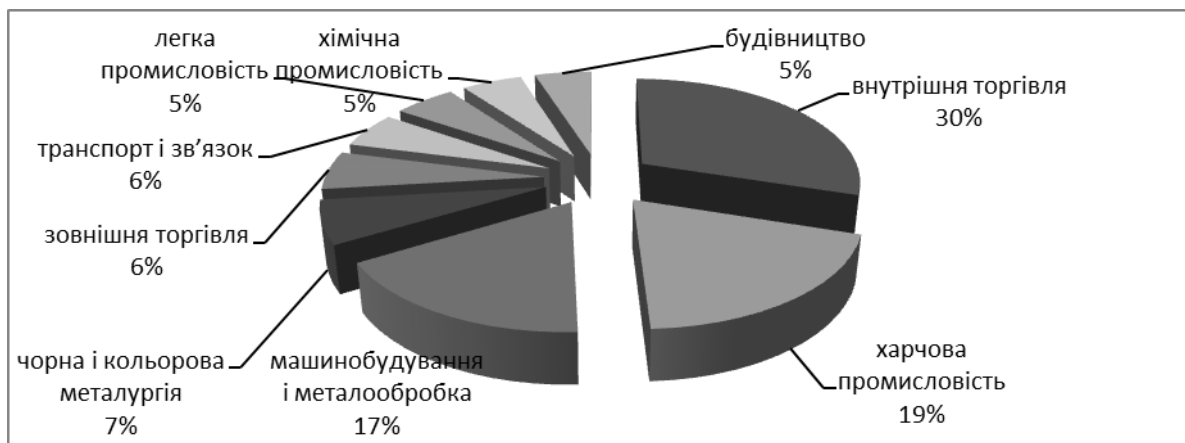

Рис. 3. Основні галузі функціонування міжнародних спільних підприємств
Побудовано авторами самостійно на підставі даних [16]

Найбільша кількість міжнародних спільних підприємств зосереджена у м. Києві, Львівській, Одеській, Дніпропетровській, Закарпатській областях [16].

Процеси глобалізації і діджиталізації економіки обумовлюють розвиток форм міжнародної торгівлі, змінюється сам ритм ведення бізнесу – ритм, за якого натискання на декілька клавіш в одній країні може означати початок економічного процесу на відстані багатьох тисяч кілометрів. Основні акценти сучасної міжнародної торгівлі такі:

- орієнтація на якість продукції та послуг, на задоволення вимог споживачів;
- ситуаційний підхід до управління, визнання важливості швидкості та адекватності реакції, що забезпечує адаптацію до умов існування фірми, за яких раціоналізація виробництва стає завданням другого порядку;

– головне джерело додаткової вартості – люди, що володіють знаннями (когнітаріат);

– підприємство – це відкрита система, що розглядається в єдності з факторами внутрішнього та зовнішнього середовища;

– система управління, орієнтована на збільшення ролі організаційної культури та нововведень, мотивацію робітників і стиль керівництва.

Крім того, на фоні глобалізаційних процесів спостерігається орієнтація міжнародного бізнесу на соціальну відповідальність [17]. Так, до недавнього часу загальноприйнятим був підхід за якого основною метою створення і функціонування міжнародного бізнесу була стабілізація та збільшення обсягу і норми прибутку. Проте на сьогодні дія глобальних об'єктивних чинників поступово призвела до того, що міжнародні компанії дійшли висновку щодо необхідності побудови системи соціальної відповідальності бізнесу. Таким чином, спостерігається процес неприйняття принципу, що до створення і функціонування будь-якого бізнесу лише з метою отримання прибутку. Але ефективне функціонування соціально відповідального бізнесу можливо лише за умови тісної і продуктивної підтримки держави та суспільства.

Висновки. Сучасне світове господарство характеризується процесами глобалізації та цифровізації. Суттєвих змін за період з 2000 року зазнала зовнішня торгівля України продукцією інтелектуальної власності та послугами у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг.

Інтернет став найбільш поширеною і доступною формою цифрових технологій, що дало можливість підприємствам малого та середнього бізнесу стати активними суб'єктами міжнародної підприємницької діяльності. Застосування цифрових інновацій обумовило появу нових технологій, науково-дослідних розробок, інформатизації, широкого розповсюдження мережі Інтернет.

Глобалізація та цифровізація економіки обумовлюють виникнення різноманітних контрактних форм бізнесу міжнародних компаній та орієнтацію міжнародного бізнесу на соціальну відповідальність. Проте, ефективне функціонування соціально відповідального бізнесу можливо лише за умови тісної і продуктивної підтримки держави та суспільства. Саме на цьому напрямі будуть зосереджені перспективи подальших досліджень.

Література:

1. Нікітіна А. В., Шершенюк О. М. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток корпоративного середовища міжнародних ІТ-компаній. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 4. С. 3-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2020_4_3 (дата звернення: 07.05.2022).

2. Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Куц В.І. Трансформація форм бухгалтерського обліку в умовах розвитку digital-технологій. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. № 168. Дніпро: ПДАБА, 2021. С. 132-137 URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/869> (дата звернення: 07.05.2022).

3. Разінькова М. Ю. Міжнародний розвиток бізнесу: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економічний простір*. 2019. № 151. С. 91-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprios_2019_151_10 (дата звернення: 07.05.2022).
4. Давидюк Л.П., Кліщук Ю.О. Тенденції розвитку міжнародного бізнесу в Україні. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. Випуск 37. 2019, с. 31-36 URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/7.pdf (дата звернення: 07.05.2022).
5. Полуяктова О. В., Матюк Т. В. Міжнародне економічне співробітництво України в умовах глобалізації. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 11-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sxeebu_2020_2_4 (дата звернення: 09.05.2022).
6. Томашук І. В., Томчук О. Ф., Гиренко Ю. В. Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 2. С. 197-212. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2021_2_16 (дата звернення: 17.05.2022).
7. Ярмак О. В., Черняєва А. О. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі та глобалізації. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 43. С. 35-38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2020_43_9 (дата звернення: 07.05.2022).
8. Литвин О. Україна в системі міжнародних економічних відносин в умовах інституціоналізації та глобальної конвергенції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2019. Вип. 1. С. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_mv_2019_1_10 (дата звернення: 08.05.2022).
9. Доронін А. В., Либа В. О., Ревенко Д. С. Роль міжнародного менеджменту у формуванні сучасних підходів до міжнародного бізнесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 11. С. 43-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_11_11 (дата звернення: 03.05.2022).
10. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2022).
11. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (дата звернення: 05.05.2022).
12. Батлер В.Е. Основні риси відкритого акціонерного товариства і американської корпорації. *Держава і право*. 2014. № 7. 79–86 с.
13. Поляков М.В. Особливості розвитку міжнародного бізнесу в умовах становлення глобальної економіки знань. *Економічний простір*. 2017. № 121. С. 47–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprios_2017_121_6 (дата звернення: 12.05.2022).
14. Прушківська Е.В. Основи розвитку новітніх форм міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2018. № 2. 119–125 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2018_2_15 (дата звернення: 13.05.2022)
15. Шевченко Ю.О. Роль та місце транснаціональних корпорацій у сфері послуг. *Сталий розвиток економіки*. 2013. 122–128 с.
16. Глобальна економіка XXI століття: людський вимір: монографія. К. : КНЕУ, 2018. 420 с.
17. Кононенко Л.В., Юрченко О.В. Социальная составляющая интегрированной отчетности. The VIII International Science Conference «Problems and tasks of modernity and approaches to their solution», March 02 – 05, 2021, Tokyo, Japan. Pp. 43 - 46 URL: https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&id=4AAiEAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA43&dq=info:BTmBRmHADt0J:scholar.google.com&ots=3O4pZOB0i_&sig=3Z1U_URdOiu7sjAmiDls_8yMn4A&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 12.05.2021).

References:

1. Nikitina, A. V. & Shersheniuk, O. M. (2020) Vplyv hlobalizatsiinykh protsesiv na rozvytok korporatyvnoho seredovyshcha mizhnarodnykh IT-kompanii [The impact of globalization processes on the development of the corporate environment of international IT companies]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia - Eastern Europe: Economy, Business and Governance*, 4, 3-8. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2020_4_3 [in Ukrainian].
2. Kononenko, L.V., Nazarova, H.B. & Kuts, V.I. (2021) Transformatsiia form bukhholderskoho obliku v umovakh rozvytku digital-tehnolohii [Transformation of forms of accounting in the development of digital technologies]. *Ekonomichnyi prostir: Zbirnyk naukovykh prats - Economic space: Collection of scientific works*, 168, 132-137. Retrieved from <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/869> [in Ukrainian].
3. Razinkova, M. Yu. (2019) Mizhnarodnyi rozvytok biznesu: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia [International business development: problems and ways to solve them]. *Ekonomichnyi prostir - Economic space*, 151, 91-100. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2019_151_10 [in Ukrainian].
4. Davydiuk, L.P. & Klishchuk Yu.O. (2019) Tendentsii rozvytku mizhnarodnoho biznesu v Ukraini [Progress of international business trends are in Ukraine]. *Svitove hospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny – World economy and international economic relations*, 37, 31-36. Retrieved from http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/7.pdf [in Ukrainian].
5. Poluiaktova, O. V. & Matiuk, T. V. (2020) Mizhnarodne ekonomichne spivrobitnytstvo Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [International economic cooperation of Ukraine in the context of globalization]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia - Eastern Europe: Economy, Business and Management*, 2, 11-14. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2020_2_4 [in Ukrainian].
6. Tomashuk, I. V., Tomchuk, O. F. & Hyrenko, Yu. V. (2021) Rozvytok mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn v umovakh hlobalizatsii [Development of international economic relations in the context of globalization]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky - Economy. Finances. Management: current issues of science and practice*, 2, 197-212. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2021_2_16 [in Ukrainian].
7. Yarmak, O. V. & Cherniaieva, A. O. (2020) Suchasni tendentsii rozvytku mizhnarodnoi torhivli ta hlobalizatsii [Current trends in international trade and globalization]. *Infrastruktura rynku - Market infrastructure*, 43, 35-38. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2020_43_9 [in Ukrainian].
8. Lytvyn, O. (2019) Ukraina v systemi mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn v umovakh instytutsionalizatsii ta hlobalnoi konverhentsii [Ukraine in the system of international economic relations in the conditions of institutionalization and global convergence]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Mizhnarodni vidnosyny - Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. International relations*, 1, 36-40. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_mv_2019_1_10 [in Ukrainian].
9. Doronin, A. V., Lyba, V. O. & Revenko, D. S. (2017) Rol mizhnarodnoho menedzhmentu u formuvanni suchasnykh pidkhodiv do mizhnarodnoho biznesu [The role of international management in shaping modern approaches to international business]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo - Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and the World Econom*, 11, 43-46. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_11_11 [in Ukrainian].
10. Sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Website of the State Statistics Service of Ukraine]. *mmi.fem.sumdu.edu.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
11. Uhoda pro torhovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti [Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text [in Ukrainian].

12. Batler V.E. (2014). Osnovni rysy vidkrytoho aktsionernoho tovarystva i amerykanskoj korporatsii [Basic lines of open corporation and American corporation]. *Derzhava i pravo - State and right*, 7, 79–86 [in Ukrainian].
13. Poliakov, M.V. (2017) Osoblyvosti rozvytku mizhnarodnoho biznesu v umovakh stanovlennia hlobalnoi ekonomiky znan [Features of international business development in the context of the global knowledge economy]. *Ekonomichnyi prostir - Economic space*, 121, 47–57. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2017_121_6 [in Ukrainian].
14. Prushkivska, E.V. (2018) Osnovy rozvytku novitnikh form mizhnarodnoho biznesu v umovakh hlobalizatsii [Fundamentals of development of the newest forms of international business in the conditions of globalization]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu - Economic Bulletin of the National Mining University*, 2, 119–125. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2018_2_15 [in Ukrainian].
15. Shevchenko Yu.O. (2013) Rol ta mistse transnatsionalnykh korporatsii u sferi posluh [The role and place of transnational corporations in the service sector]. *Stalyi rozvytok ekonomiky - Sustainable economic development*, 122–128 [in Ukrainian].
16. Global economy of XXI of century: human measuring: monograph [The global economy of the XXI century: the human dimension] (2018). Kyiv [in Ukrainian].
17. Kononenko, L.V. & Yurchenko, O.V. (2021) Sotsyalnaia sostavliaiushchaia yntehryrovannoї otchetnosti [Social component of integrated reporting]. The VIII International Science Conference «Problems and tasks of modernity and approaches to their solution», March 02 – 05, Tokyo, Japan. Pp. 43 - 46 Retrieved from https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&id=4AAiEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA43&dq=info:BTmBRmHADt0J:scholar.google.com&ots=3O4pZOB0i_&sig=3Z1U_URdOiu7sjAmiDls_8yMn4A&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Журнал

«Наука і техніка сьогодні»

(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»)

Випуск № 5(5) 2022

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.

Підготовлено рекламним агентством
«GoToPrint» Адреса, Україна, Київська обл.,
м. Київ, вул. Льва Толстого, 63
e-mail: gotoprint@gmail.com